

dnih in kljub temu ne povsem zanesljivih raziskovanj ali predmet bolj ali manj inteligentnih spekulacij.

Dasen (2002) navaja kot zgled, zvezan z njegovimi in v pričujočem besedilu tudi mojimi preokupacijami, dejstvo, da morajo vse družbe prenašati vednosti z ene generacije na drugo, zaradi česar je mogoče primerjati načine, na katere urejajo to transmisijo. V ZDA imenujejo ta primerjalni postopek, ki zajema v načelu vse človeške sedanje in pretekle kulture, *holocultural* ali *hologeistic*.

Ta postopek oz. ti postopki omogočajo statistično preverjanje hipotez npr. o razmerju med družbeno zgradbo in socializacijskimi praksami, s čimer bi se naj dokopali do obćih zakonov človeškega obnašanja (socializacijske prakse niso ravno najboljši primer, odkar vemo, da lahko družbe s praktično identično družbeno stratigrafijo izvajajo precej različne socializacijske prakse zaradi podedovanih kulturnih modelov ali zaradi trenutnega in začasnega političnega režima, tako da zgolj statistična slika ni dovolj – pot do neovrgljivih zakonov človeškega obnašanja in družbenega življenja prek statistike in v okrilju pozitivističnega razumevanja znanosti o človeških zadevah je še hudo dolga) (cf. Barry, Child in Bacon, 1959). Če rečemo »pozitivistično«, pomeni, da je raziskovanje utemeljeno na podmenah, ki jih ni mogoče imeti za edine pravilne in ne za edine možne. Kritika teh »skozikulturnih« kategorij je precej jasno pokazala meje zamisli, predvsem pa je v nasprotju z ugotovitvijo relativističnih antropologov, ki ni bila ovržena: da je sleherni kultura – problem ostaja predvsem ta, da imamo opraviti s preveliko fluktuacijo kriterijev, ki naj bi pertinentno opisali kulturo kot antropološki predmet – sistem, ki ga je treba preučevati kot avtonomno entiteto, ne pa kot bolj ali manj arbitraren snop *cross-cultural* značilnosti v provizoričnih kombinacijah. Stalnost in reprodiktibilnost kulturnih sistemov sta namreč sami na sebi področje – objekt antropoloških raziskav, ki ga ni mogoče opustiti z zamahom pozitivistične čarodejne formule. Kljub temu pa je hologeistični postopek koristen pomožni postopek v antropoloških raziskavah, ki lahko, kakor sem že zapisal, olajša in skrajša postopke pri formiranju raziskovalnih korpusov (s podatki npr. o nasilju, adolescenci [Dasen, 1996; 1999; 2000]), vendar s to rezervo, da so podatke pridobili etnologi, ki zaradi različnih vzrokov niso bili vselej zmožni natančno opazovati za družbene skupine delikatnih dogajanj, niti tistih med enkulturacijo in socializacijo ne. Zadevo so institucije poskusile rešiti tako, da so na različne konce sveta poslale raziskovalce (antropologe, včasih tudi psihologe), ki naj bi tam opazovali isti pojav z identičnimi metodami, kar naj bi prikazalo razlike. In jih tudi je, a še zmeraj ni mo-